

ת"פ 36231/11/18 - עמית אור נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 36231-11-18 מדינת ישראל נ' אור
תיק חיצוני: 102091/2017

בפני מבקש	כבוד השופט דרור קלייטמן
נגד משיבה	מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד דניאל איקן - פרקליטות מחוז מרכז
	עמית אור באמצעות ב"כ עו"ד חדווה באום ועו"ד גלעד באום

החלטה

רקע

1. לפניי בקשה לקבלת הוצאות הגנה מאוצר המדינה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.
2. בתאריך 15.11.18, הוגש כתב אישום נגד המבקש, אשר ייחס לו ביצוע עבירה של גרם מוות ברשלנות, וזאת בתפקידו כמנהל עבודה באתר הבנייה של חברת "מליבו בנייה בע"מ", אתר בו אירעה תאונת עבודה בתאריך 6.3.17, שהביאה למותו של פועל בשם חיים קשקביץ.
3. לאחר ניהול הליך הוכחות, ניתנה בתאריך 22.1.20 הכרעת דין בה זוכה הנאשם מהמיוחס לו בכתב האישום.
4. בעקבות הכרעת דין זו הוגשה הבקשה שבפניי.
5. הצדדים הגישו את טיעוניהם בכתב ואף השלימו אותם בהמשך ונתנו הסכמתם כי ההחלטה תינתן על סמך טיעונים אלו, ללא צורך בקיום דיון בנושא באולם בית המשפט.

טיעוני הצדדים

6. ב"כ המבקש, עו"ד חדווה באום וגלעד באום, נימקו את הבקשה בכך שכל העילות שנקבעו בסעיף 80 לחוק העונשין מתקיימות בעניינו של המבקש.

7. הם סבורים כי בפני המשיבה, טרם הגשת כתב האישום, עמד מלוא חומר הראיות, לרבות מחדלי החקירה המהותיים שצוינו בהכרעת הדין. מעבר לכך, בישיבה שהתקיימה בין הצדדים, לאחר הגשת כתב האישום הוצגו אלו בפני המשיבה. אולם למרות זאת בחרה המשיבה להגיש כתב אישום שלא היה לו בסיס ותובע סביר היה מגיע למסקנה כי אין סיכוי סביר להרשעה על סמך כתב אישום זה.
8. עוד נטען, כי התקיימה אף נסיבה של "פעילות בלתי תקינה של רשויות החקירה והתביעה, לנוכח מחדלי החקירה הרבים שנמנו בהכרעת הדין.
9. נסיבה נוספת היא התנהגותו של הנאשם לאורך כל ההליך, לנוכח שיתוף הפעולה המלא שלו עם רשויות החוק.
10. כך גם אופי זיכוי של הנאשם אשר לא נבע מפרטים טכניים ולא ניתן מחמת הספק.
11. בבקשתם, הצביעו ב"כ המבקש על הנזקים שנגרמו לנאשם, הן נזקים כלכליים בשל הצורך לממן את הגנתו. והן עינוי דין שנגרם לו, בשל העובדה שבמשך שלש שנים ריחפה מעליו אשמה של גרימת מוות של אחד מעובדיו, כאשר הוא ממשיך לתפקד כמנהל עבודה של עובדים שהיו חבריו של המנוח.
12. המשיבה, באמצעות עו"ד דניאל איקן, טענה כי חומר הראיות שהיה בפניה בעת הגישה את כתב האישום נגד המבקש, ביסס יסוד להאשים אותו בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום. המשיבה הסתמכה על חוות הדעת של החוקר מטעם משרד העבודה והרווחה, כך גם על הודעת העובד שעמד בסמוך למנוח ואף על הודעת המבקש עצמו. כך גם על הודעת האתת והמנופאי.
13. טענת המשיבה היא כי לא יכלה לצפות את השינוי הדרמטי בעדות החוקר, אשר התבטא בריענון העדות שנעשה לו טרם עדותו בבית המשפט. עוד נטען, כי לא ניתן לקבוע כי המשיבה התנהלה בזדון או ברשלנות ברורה עת הגישה את כתב האישום. בעיקר לנוכח האינטרס הציבורי בהגשת כתב אישום בעניין מותו של אדם בתאונת עבודה, כאשר המשיבה סבורה כי בידיה תשתית ראיות המצביעות על רשלנותו של המבקש שגרמה למוות זה.
14. באשר להתנהגות המבקש, הצביעה המשיבה על כך שזה לא העיד במהלך פרשת ההגנה.
15. טענת המשיבה היא כי לא נתגלו כל נסיבות אישיות יוצאות דופן המצדיקות את קבלת הבקשה.

דין והכרעה

16. סעיף 80 לחוק העונשין קובע כי: "משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו".

17. בע"פ 5851/19 מדינת ישראל נגד אהוד אברג'ל (2.2.20) נקבע על ידי בית המשפט העליון כי: "נקודת המוצא של סעיף 80 לחוק היא כי עצם הזיכוי בדין אינו מקנה לנאשם זכות לפיצויים, ועל מנת שזו תקום נדרש קיומה של אחת משתי עילות חלופיות: כי "לא היה יסוד להאשמה" או כי נמצאו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". בהתקיים אחת משתי העילות האמורות יהיה בית המשפט רשאי, אך לא חייב, להורות על פסיקת פיצוי לזכות המבקש... בפסיקתו של בית משפט זה נקבע לא אחת כי פסיקת פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין הוא בגדר חריג, ופיצוי זה שמור לנסיבות מיוחדות, שכן "הדין בבירור לא בחר בגישה לפיה זיכוי מוביל בהכרח לקבלת פיצוי" (ע"פ 4818/18 הריסון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (5.8.2019); ראו גם: ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 2 לפסק דינו של השופט י' עמית (15.1.2013) (להלן: עניין בוגנים); ע"פ 1325/19 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 5 (19.1.2020))."

18. עוד נקבע באותה החלטה של בית המשפט העליון כי: "באשר לעילה הראשונה של "אין יסוד לאשמה", נקבע כי יש לבחון באופן אובייקטיבי האם התשתית הראייתית שהונחה בפני התביעה הקימה "סיכוי סביר להרשעה", כלומר האם תובע סביר וזהיר היה מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום. הרף שנקבע בפסיקה ביחס למבחן זה הוא מחמיר, במובן זה שיש צורך להוכיח כי מדובר במצבים חריגים במיוחד של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת (עניין בוגנים, פסקה 18 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ח' מלצר; עניין כהן, פסקה 12; עניין מור, פסקה 7)".

19. איני סבור כי עילה זו מתקיימת בעניינינו. בפניי המשיבה, בעת הגישה את כתב האישום עמדה חוות דעתו של חוקר מטעם משרד העבודה והרווחה, כך גם הודעתו של הבנאי שעבד בסמוך למנוח. בנוסף, המבקש עצמו מסר הודעה התואמת את תמונת המצב כפי שתוארה בכתב האישום. עוד יש לציין כי בפני המשיבה עמדה אף הודעתו של האתת, אשר צוין כעד תביעה.

20. המשיבה לא יכלה הייתה לצפות את שינוי העמדה של חוקר תאונות העבודה, כך גם לא את עזיבת האתת את הארץ. ההכרעה שלא לקבל את עדות הבנאי שעבד בסמוך למנוח, בכל הנוגע לכך

שראה את הדיקטים נופלים ופוגעים במנוח היא הכרעה שניתנה על סמך התרשמות בית המשפט מהעדות בבית משפט וגם זאת לא היה ניתן לצפות טרם הגשת כתב האישום.

21. אכן, עצם העובדה שהמאשימה לא יכלה לציין בכתב האישום מהי הסיבה שגרמה לנפילת הדיקטים יש בה על מנת לגרום לחולשה בראיות, אולם אין זה מביא בהכרח למסקנה כי תובע סביר היה מגיע בשל כך למסקנה כי אין סיכוי סביר להרשעה.

22. לנוכח האמור לעיל, הגעתי למסקנה כי לא ניתן להצביע על זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי סבירות מהותית וכולט בהגשת כתב האישום.

23. בית המשפט העליון בהחלטה שצוטטה לעיל מתייחס אף לעילה השנייה המצוינת בסעיף 80 לחוק העונשין: **"העילה השנייה, שעניינה 'נסיבות אחרות המצדיקות זאת', מתייחסת למצב שבו נגרם עוול לנאשם שזוכה, על אף שמלכתחילה היה יסוד להגשת כתב האישום נגדו (עניין מור, פסקה 8). לא אחת נקבע כי עילה זו נוסחה מלכתחילה באופן רחב ועמום, וזאת על מנת להקנות לבית המשפט שיקול דעת שאיננו תחום ברשימה סגורה של מקרים (ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481, 496-497 (1997); עניין כהן, פסקה 13; עניין מור, שם). עם זאת, נקבעו בפסיקה קווים מנחים וקטגוריות כלליות בכל הנוגע להיקפה של עילה זו, אשר מתפרשת על פני שלושה סוגים של עניינים: (1) נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; (2) טיב זיכוי של הנאשם; (3) נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה - כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו וכדומה (ע"פ 4492/01 עשור נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(3) 734 (2003); עניין דבש, עמוד 118; עניין כהן, שם). לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (למשל, האם התנהלו באופן זדוני או רשלני); התנהלות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 לפסק דינו של השופט י' עמית (26.2.2013); עניין מור, פסקה 13).**"

24. לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, לא מצאתי כי בעניין הבקשה שבפניי מתקיימת נסיבה המצדיקה פסיקת פיצוי למבקש.

25. אכן, בכלל נסיבות אלו יש לשקול את התנהלות המשטרה והתביעה. גם מצד המבקש לא הועלתה טענה בדבר התנהלות זדונית. הטענה היא להתנהלות רשלנית. אכן, הכרעת הדין מצביעה על שורה של מחדלי חקירה במהלך החקירה אשר בוצעה על ידי חוקר תאונות העבודה ולוותה על ידי

המשטרה. אולם, לא בכל מקרה בו נקבע כי היו מחדלי חקירה יש בכך על מנת להצדיק פסיקת פיצוי. מחדלי החקירה שבפניי התמקדו בכך שלא נעשה די לבסס את תמונת המצב שתוארה על ידי המשיבה בכתב האישום. יש לציין כי תמונת מצב זו תוארה אף על ידי המבקש עצמו בחקירתו במשטרה. עבודה יסודית יותר הייתה יכולה לתת מענה לשאלה האם אכן כך היו פני הדברים. לקיומם של מחדלים אלו היה משקל משמעותי בזיכוי של המבקש. אין זה אומר בהכרח שיש בכך על מנת להביא לפסיקת פיצוי לטובתו. לא ניתן להתעלם מהאפשרות כי באם הייתה מתנהלת החקירה כפי שהייתה צריכה להתנהל היה יכול הדבר להביא לשינוי התוצאה של הכרעת הדין. ולא דווקא להחלטה שלא היה מקום להגשת כתב האישום.

26. בכל הנוגע להתנהלות התביעה, במהלך התנהלות המשפט ולאחר עדות החוקר מטעם משרד העבודה והרווחה וכן לאחר ישיבה נוספת שהתנהלה, הוצע לנציגי התביעה לשקול את עמדתם שוב לנוכח הנתונים הנוספים שהועלו בפני בית המשפט במהלך פרשת התביעה. נמסר לבית המשפט כי נתונים אלו נשקלו אולם התקבלה החלטה להמשיך בהליכים. ייתכן בהחלט שהיה מקום בשלב זה לקבל החלטה בדבר חזרה מכתב אישום, אולם אין מדובר בהחלטה בלתי סבירה, אשר התקבלה תוך התנהלות בזדון או ברשלנות ושיש בה על מנת להצדיק את הטלת הוצאות ההגנה על המשיבה.

27. בכל הנוגע לנסיבותיו האישיות של המבקש, הרי שאין ספק כי למבקש, ככל אדם אשר מוגש נגדו כתב אישום, נגרם נזק רב, הן כלכלי והן נפשי. אך נקבע בחוק ובפסיקה כי עצם זיכוי של נאשם אין בהם די על מנת לקבוע כי הוא זכאי לפיצוי, למרות שברור שנגרמו לו נזקים שהינם תוצאה ישירה של הגשת כתב האישום. יש צורך להצביע על נסיבות אישיות קשות שנבעו מהגשת כתב האישום וכאלו לא הוצגו בפניי.

28. בעניין זה יש לציין, כפי שצוין אף בהכרעת הדין כי מנאשם הזועק לחפותו, וודאי כזה הטוען לנזק רב שנגרם לו כתוצאה מעצם הגשת כתב האישום נגדו, מצופה כי ינצל את ההזדמנות שניתנת לו בפרשת ההגנה על מנת לומר דברים אלו בפני בית המשפט. המבקש ויתר על הזדמנות זו בלא לתת הסבר מספיק לכך, מלבד חיסכון זמן לבית המשפט. הסבר שאינו מניח את הדעת, בעיקר כשנטענת טענה לנסיבות מיוחדות המצדיקות פסיקת פיצוי.

29. לנוכח כל האמור לעיל, הבקשה לקבלת הוצאות הגנה מאוצר המדינה, נדחית.

30. המזכירות תעביר את ההחלטה לידי הצדדים.

ניתנה היום, כ"ב שבט תש"פ, 17 פברואר 2020, בהעדר

הצדדים.